

BARNAFRID
LINKÖPINGS UNIVERSITET

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till: s.sof@regeringskansliet.se

Dnr S2024/00961

Remissvar till promemorian Avskildhet vid dygnsvilan – en delredovisning angående frågor om Statens institutionsstyrelses särskilda befogenheter (Ds 2024:7)

Barnafrid, nationellt centrum för kunskap om våld mot barn, lämnar remissvar på promemorian *Avskildhet vid dygnsvilan – en delredovisning angående frågor om Statens institutionsstyrelses särskilda befogenheter* (Ds 2024:7).

Ställningstagande till förslag

Förslag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

Barnafrid tillstyrker förslaget tillägg om att tillåta vård i avskildhet i anslutning till dygnsvilan, under de begränsningar och förutsättningar i övrigt som författningsförslaget innehåller.

Förslag om ändring i lagen (1998:603) om verkställighet av slutna ungdomsvård.

Barnafrid tillstyrker förslaget tillägg om att tillåta vård i avskildhet i anslutning till dygnsvilan, under de begränsningar och förutsättningar i övrigt som författningsförslaget innehåller.

Förslag om ändring i lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall.

Barnafrid avstår att lämna synpunkter angående förslaget i den del som handlar om vård enligt LVM, eftersom det ligger utanför Barnafrids kunskapsområde.

Barnafrids kommentar om skäl till den nya befogenheten

Utredaren hänvisar till SiS egen framställan om att befogenheten att hålla barn och unga i avskildhet under dygnsvilan delvis skulle vara nödvändig för att stävja avvikelser. Vi menar att detta knappast kan anses vara ett rimligt skäl att motivera befogenheten, dels mot bakgrund av att antalet avvikelser kraftigt minskat sedan 2015, dels på grund av en oklar beskrivning av hur ett låst bostadsrum nattetid skulle minska sannolikheten för avvikelse. Såvitt vi kan se finns ingen beskrivning av att avvikelser nattetid från bostadsrum skulle vara särskilt sårbara situationer, eller särskilt vanligt förekommande.

Det som däremot framstår som ett viktigt argument, är att kunna stärka säkerheten för barn och ungdomar nattetid. Möjligheten att låsa bostadsrummet från insidan finns redan, men ingenting hindrar att under nattetid befinna sig omedelbart på andra sidan av dörren till någon annan ungdoms rum och där störa eller rentav hota den som låst om sig. Möjligheten att begränsa rörelsefriheten nattetid för de som annars kan antas störa eller hota andra barn och unga, är därför nödvändig.

Barnafrids kommentar om beslutsnivå och tidpunkt för beslut

Utredaren beskriver att befogenheten skulle användas i första hand på hela avdelningar och att i de flesta fall fattas beslut redan i säkerhetsbedömningen innan vården påbörjas. Barnafriad vill särskilt understryka att vi delar den bedömningen, för att så långt möjligt undvika att barn och unga tvingas vara ombud för andra som har restriktioner i form av avskildhet under dygnsvilan. Risken för detta ökar såklart om barn och unga på samma avdelning lever under olika betingelser för rörelsefrihet.

Risken för missbruk av befogenheten, som bestraffning, ökar också om befogenheten att fatta sådana beslut finns på samma nivå som den vardagliga vården bedrivs. Därför vitsordar vi att beslut om vård i avskildhet under dygnsvilan i första hand fattas av handläggare centralt på myndigheten i samband med säkerhetsbedömning och platsanvisning, innan den egentliga vården påbörjas. I andra hand om behov uppkommer efterhand som ny information tillkommer, av institutionschef, precis som utredaren föreslår. Dock inte på beslutsnivå för avdelningschef eller lika verksamhetsnära befattning.

Linköping 2024-07-24

Laura Korhonen, Centrumchef

Rikard Tordön, utredare